

СПРАВКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МОНИТОРИНГОВИТЕ ПРОГРАМИ ПРЕЗ 2007 г.

Справката е изготвена въз основа получената¹ в ИАОС информация за обслужването на НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ОКОЛНАТА СРЕДА до 31.03.2008 г.

НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛ КАЧЕСТВОТО НА ВЪЗДУХА

Техническо състояние на Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух през 2007 г.²

Във връзка с изпълнение на изискванията на европейското и национално законодателство в областта на опазване чистотата на атмосферния въздух Министъра на ОСВ издаде заповед № РД – 264/28.03.2007г., с която се регламентира дейността на националната система за мониторинг (НСМ) на качеството на атмосферния въздух (КАВ) от 2007 г. вкл. брой пунктове за мониторинг (ПМ), контролирани показатели, методи и средства за измерване.

Съгласно горепосочената заповед от м. април 2007 г. НСМ на КАВ се състои от следните ПМ:

- ✓ 15 стационарни автоматични измервателни станции (АИС);
- ✓ 4 АИС за мониторинг на КАВ в горски екосистеми (Рожен, Юндола, Витиня и Старо Оряхово).;
- ✓ 9 ДОАС системи (Differential Optical Absorption Spectroscopy), разположени в градовете Свищов, Никопол, Русе, Силистра, Бургас и Ст. Загора (с. Могила);
- ✓ 24 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ.

Допълнително към горепосочените ПМ по Договор №931/14.12.2006 г. между МОСВ и ЕТ „Лабконсулт-Цветан Йорданов” през м. април 2007 г. бяха инсталирани и въведени в експлоатация две нови АИС, работещи на ДОАС принцип в с. Остра Могила и с. Ръжена.

С въвеждането в експлоатация на двете АИС в с. Остра Могила, с. Ръжена и публичните информационни табла в гр. Казанлък и гр. Ст. Загора е изпълнен ангажимента на МОСВ за разширяване на мониторинговата дейност в района на Армейски полигон Змейово във връзка с постигнатите договорености от проведената на 06.06.2006г. среща по инициатива на Президента на Р България по проблема с обгазяването на град Стара Загора.

Горепосочената заповед на министъра на ОСВ регламентира и изграждането на 14 нови АИС до края на 2008 г.

В НСМ на КАВ ежедневно се контролират концентрациите на основните показатели, характеризиращи КАВ: общ прах, фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2.5), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово, кадмий, никел, арсен и полиароматни въглеводороди. Допълнително, според характера и източниците на емисии, в отделни райони от територията на

¹ Информацията в Националната база данни по електронен път или като протоколи, справки и др. - на хартиен носител от Централната и Регионалните лаборатории на ИАОС и РИОСВ.

² Настоящата справка е изготвена въз основа на месечните доклади на РЛ и РИОСВ за работния статус на АИС.

страната се контролират специфичните показатели: фенол, амоняк, аерозоли на сярна киселина, сярвъглерод, сероводород, метан и неметанови въгледороди.

Контролират се и следните метеорологични параметри: скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане, обща слънчева радиация, влажност и температура на въздуха.

Всички автоматични станции (АИС и ДОАС) работят в непрекъснат режим на работа (24 часа), като данните за КАВ от тях постъпват в реално време в съответните регионални диспечерски пунктове (регионални бази данни в РИОСВ) и в централния диспечерски пункт в ИАОС София - Националната база данни за КАВ.

Ръчните пунктове за мониторинг на въздуха работят само в светлата част на денонощието (4 пробовземания на ден, 5 дни в седмицата).

През 2007 г. в НСМ на КАВ са констатирани технически проблеми в дейността на някои АИС и/или отделни анализатори, проблеми с комуникациите и преноса на данни между АИС, РДП в РИОСВ и ЦДП в ИАОС.

Предприети мерки за подобряване на дейността на мрежата за контрол на качеството на атмосферния въздух през 2007 г.

През първото шестмесечие на 2007 г. по проведените в края на миналата година тържни процедури беше доставено следното оборудване, калибровъчни газове, резервни части и консумативи:

- Обезпечаване на дейностите по качеството на атмосферния въздух за определяне на ФПЧ10 съгласно EN 12341(доставка на апаратура - пробовземане и лабораторно оборудване):
 1. Пробовземни апарати за определяне на фини прахови частици ФПЧ10 с дебит 2.3 м³/ч - 3 броя, в т.ч. консумативи и резервни части за 3 год.
 2. Автоматични анализатори за определяне на фини прахови частици ФПЧ10, работещи на принципа на β -абсорбция – 3 броя, в т.ч. консумативи и резервни части за 3 год.
- Обезпечаване на базовите лаборатории в София, Плевен, Русе, Варна, Бургас, Хасково и Пловдив с допълнително оборудване за постигане на съответствие с БДС EN 12341:
 1. Ситови поставки за филтри с приблизителни размери 1000/400/1000 мм и най-малко 20 плота /реда/ за разполагане на филтрите – 21 бр.
 2. Пластмасови касети за съхраняване на филтри: 780 броя
 3. Кварцови филтри /с диаметър 47 мм/: 10 000 броя
 4. Климатизи с овлажнители за регионални лаборатории /РЛ/ Варна , Бургас и София - 3 броя /в т.ч. монтаж в тегловните помещения на регионалните лаборатории във Варна, Бургас и София.
 5. Йонизатори /за отнемане на статичното електричество/ – 3 броя
 6. Термовлагомери с калибровъчен сертификат - 3 броя, температура: 0 – 50 °С; влага: 0 - 100%.
- Обезпечаване на калибровъчна лаборатория с оборудване за оценка и управление качеството на атмосферния въздух – калибровъчна система /генериране на референтен газ
 1. Стационарна динамична многоканална калибрационна система за калибриране на автоматични газанализатори за контрол качеството на атмосферния въздух – 1бр.

- Дооборудване на автоматичните станции с анализатори в съответствие с Рамкова Директива 96/62/ЕС :

№	Наименование на автоматичните анализатори и разпределение	Бр.
1.	Анализатори за определяне на фини прахови частици: АИС Юндола, Витиня, Старо Оряхово, Бургас, Хиподрума, резервен	6
2.	Анализатори за определяне на азотни оксиди: АИС Враца, Димитровград, Калибровъчна лаборатория, Референтна лаборатория, резервен	5
3.	Анализатори за определяне на серен диоксид: АИС Перник, Калибровъчна лаборатория, Референтна лаборатория, резервен	4
4.	Анализатори за определяне на въглероден оксид: Враца, Бургас/”Д.Езерово”, “Меден Рудник”/, Калибровъчна лаборатория, Референтна лаборатория	5
5.	Анализатори за определяне на озон /с вградени озон генератор и генератор за нулев въздух /: Русе /АИС/; Ст.Загора; Враца; Пловдив, Бургас/”Д.Езерово”/, Димитровград	6
6.	Система за определяне на метеопараметри	5
7.	Генератор за нулев въздух	5
8.	Пробовземен тракт за газове 40-60 л/мин	5

- През 2007г. са инсталирани седем нови АИС за контрол на КАВ в градовете София, Плевен, Горна Оряховица, Шумен, Несебър, Кърджали и Благоевград. През 2008г. предстои инсталирането на нови 7 АИС с тяхното инсталиране се изпълняват изискванията на националното и европейско законодателство за брой станции според нивото на замърсяване на атмосферния въздух и броя на живущите в дадения район или агломерация.
- Предприети са мерки за подобряване скоростта на преноса на данните от АИС до РДП и ЦДП чрез подмяна на съществуващата радиомодемна връзка чрез използване на оптични линии от БТК.
- Във връзка с изпълнение дейностите на утвърдения от министъра на околната среда и водите План за действие във връзка с развитието и изграждането на националната система за мониторинг (НСМ) на качеството на атмосферния въздух (КАВ) и необходимостта от окрупняване на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух на основание на чл.12 и чл.30 от Наредба №7/1999г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ, бр.45/1999г.) е издадена Заповед №Рд-580/17.07.2007год., с която се утвърждава списък на районите (агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – териториален обхват и

минимален брой пунктове за текуща оценка на КАВ, по основните показатели, съгласно чл.4, ал.1 ЗЧАВ за всеки отделен РОУКАВ.

- Във връзка с изпълнение изискванията на Наредба №9/99 год. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух (Директива 99/30/ЕС) в София (ИАОС) започна извършването на експеримент за доказване на идентичността между референтната и нереперентна пробовземна апаратура за ФПЧ10. Експериментът продължава и през 2008г. в София и след това в Русе.
- Във връзка с изпълняване изискванията на националното законодателство за минимален времеви обхват на контролираните атмосферни замърсители в Калибровъчна лаборатория започна да се създава резерв от анализатори за съвременна замяна на излезналите от работа (дефектирали) анализатори и пробовземна апаратура.
- През втората половина на годината бяха проведени редица търгове за обществени поръчки за доставка на оборудване, химикали и сервиз:
 1. Доставка на химикали за лабораториите от ИАОС
 2. Доставка на консумативи / филтри, индикаторни тръбички/ за дейността на пунктовете за ККАВ
 3. Доставка на резервни части за газанализаторната апаратура за ККАВ и емисионен контрол, в т.ч. и ОПСИС системите
 4. Доставка на анализатори за ККАВ
 5. Доставка на анализатори за емисионен контрол
 6. Доставка на оборудване за калибровъчната лаборатория на ИАОС
 7. Сервизно обслужване на пробовземна апаратура за въздушни проби
 8. Сервизно обслужване на газанализаторната апаратура за ККАВ и емисионен контрол, в т.ч. и ОПСИС системите
 9. Сервизно обслужване на системата за предаване на данни в реално време

Отчет за изпълнение на графиците на мобилните станции за контрол качеството на атмосферния въздух, утвърдени от МОСВ

Мобилните станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове, както при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации.

За подобряване дейността на МАС, както и за получаване на по-представителна информация за районите, в които е необходимо да се изготвят програми за намаляване нивата на замърсителите, МОСВ, ИАОС, РЛ и РИОСВ ежегодно изготвят годишен график за работа на МАС в т.ч. и финансовите средства за изпълнението му. Графикът е утвърден от министъра на ОСВ и е изпратен в РЛ за изпълнение. При изготвянето на графика за 2007 г. е взето предвид следното:

- районите за измерване са определени съгласно утвърдения от МОСВ Списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух;
- честотата и продължителността на измерване са определени съгласно изискванията на утвърдената от МОСВ Инструкция за предварителна оценка на качеството на въздуха;

- предвидени са допълнителен брой дни за извънредни измервания, аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации и др.;
- предвидени са достатъчен брой дни за калибриране, профилактика и подготовка за измерването;
- всички МАС трябва да изпълняват Програма за измервания качеството на въздуха, аналогична на тази, изпълнявана в Перник през 2001 г. по съвместен Българо – германски проект;

За 2007 г. в ИАОС е постъпила следната информация за дейността на МАС за контрол КАВ³:

<u>Мобилни станции</u>	<u>Райони за оценка и управление КАВ</u>	<u>Райони за оценка и управление КАВ</u>
ИАОС и Регионални лаборатории	График 2007 год.	Извършени измервания през 2007 год.
Варна	1. Добрич – 50 дни 2. РОУКАВ Варна (за община Девня, кв.Повеляново) – 50 дни 3. РОУКАВ Търговище – 50 дни	45 дни 15 дни -
Пловдив	1. Велинград – 50 дни 2. Пещера – 50 дни 3. Карлово – 40 дни Допълнителни измервания: 4. Паралелно измерване на КАВ при АИС Куклен - 10 дни	39 дни 35 дни 25 дни 10 дни
Плевен	1. РОУКАВ Ст. Загора (в р-на на военен полигон „Змейово”) - 90 дни 2. РОУКАВ Монтана – 50 дни	128 дни 60
Русе	1. Севлиево– 50 дни 2. Велико Търново – 50 дни 3. РОУКАВ Разград – 50 дни	50 дни 50 дни 50 дни
Ст. Загора	1. РОУКАВ Стара Загора (в р-на на военен полигон Змейово”- с. Ново село) - 90 дни 2. РОУКАВ Кърджали – 50 дни Допълнителни измервания: 3. Паралелно измерване на КАВ при АИС П. Градец (ТЕЦ МИ 2) - 10 дни	131 дни 50 15
ИАОС	1. РОУКАВ Елин Пелин - 60 дни 2. РОУКАВ кв. Ботунец	60 дни 60 дни

³ Протоколите от измерванията на КАВ с мобилните станции се съхраняват в ИАОС (РЛ).

Заклучение

През 2007г. всички МАС са извършвали измервания по утвърдения от министъра график за работа.

След въвеждането в експлоатация на двете АИС в с. Остра Могила и в с. Ръжена (Протокол на приемателна комисия от 12.04.2007 г.) с нареждане на министъра на ОСВ беше прекратена дейността на мобилните автоматични станции на РЛ Ст. Загора и РЛ Плевен в района на Армейски полигон Змейово. След профилактика и калибриране на анализаторите в двете МАС започнаха измерване на КАВ в останалите населени места, съгласно утвърдения график за работа.

През второто тримесечие МАС – Варна не е изпълнявала графика за ККАВ поради липсата на шофьор и повреда в климатика на МАС.

МАС – Пловдив не е изпълнила целия график поради обслужване на стационарните АИС в гр. Бургас.

ЕМИСИОНЕН КОНТРОЛ

Инструментален контрол

В изпълнение на изискванията на Наредба №6/99 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници, ИАОС, съгласувано с РЛ, РИОСВ и МОСВ изготви График на предприятията с източници, подлежащи на контролни измервания от РИОСВ. Графикът е утвърден от Министъра на ОСВ и е изпратен в РЛ и РИОСВ за изпълнение, като се има предвид следното:

- предприятията, подлежащи на контролни измервания от съответната РИОСВ се контролират един път годишно. При промяна вида на горивните уредби, горивата или други технологични промени ще се извършват измервания два пъти годишно;
- резултатите от контролните измервания се изпращат от РИОСВ в ИАОС, до 15 дни след изтичане на съответното полугодие;
- за предприятията с утвърдени планове за мониторинг РИОСВ следи за стриктното им изпълнение, като 15 дни след изтичане на всяко полугодие информира ИАОС и МОСВ;
- за предприятия с утвърдени планове за мониторинг, които са значителни източници на вредни вещества, по преценка на РИОСВ, се извършват допълнителни контролни измервания;
- РИОСВ трябва да контролира изпълнението на чл.38 и чл.39 от Наредба 6, касаещи изготвянето, съхранението и предаването на протоколите от собствените измервания и своевременно да изпраща информацията до ИАОС;
- РИОСВ следи за изпълнението на чл.50 от Наредба 6/99.

Предприети мерки за подобряване на дейността на системата за мониторинг на емисии на вредни вещества във въздуха през 2007 г.

През 2007 г. по проведените в края на миналата година тръжни процедури беше доставено следното оборудване за контрол на емисии на вредни вещества във въздуха:

- Дооборудване на системата за контрол на емисии на вредни вещества във въздуха, съгласно изискванията за изграждане и експлоатация на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци:

1. Двуканален анализатор за въглероден оксид и серен диоксид, работещ на принципа на недисперсионен инфрачервен спектрофотометричен метод – 4 броя (Въглероден оксид - обхват от 0 до 1000 ppm; Серен диоксид - обхват от 0 до 3000 ppm).

2. Едноканален анализатор за серен диоксид, работещ на принципа на недисперсионен инфрачервен спектрофотометричен метод, в обхват от 0 до 100 ppm – 1 брой.

3. Доставка на дванадесет броя хардуерни продукти / лаптопи / и създаване на нов софтуер за автоматично извличане и обработка на данни за емисионен контрол на въздуха в системата на МОСВ.

За 2007 г. в ИАОС е постъпила следната информация⁴ за контрол на предприятията, източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух:

Регионални лаборатории и ИАОС	Контролни измервания на емисии	Контролни измервания на емисии
	Брой предприятия /График 2007 г./	Брой предприятия /Изпълнение през 2007 г./
Благоевград	4	4
Бургас	9	8
Варна	8	8
В.Търново	19	16
Враца	16	14
Монтана	18	14
Пазарджик	8	6
Пловдив	12	12
Плевен	14	12
Русе	27	11
Ст. Загора	5	5
Смолян	6	4
София/ИАОС	37	27
Хасково	5	5
Шумен	14	11

Заклучение

Единичните случаи, в които не са контролирани предприятия се дължи на факта, че или не са били спазени изискванията на чл. 19 от Наредба №6 за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (мощността на обектите е била под необходимите 70%), или дадения обект не е бил експлоатация през годината, като например „Химко”, Враца и „Камибо” ЕООД, Враца.

⁴ Подробна информация за контролираните през 2007 г. обекти, подобекти, пробоотборни точки и замърсители, както и протоколите от измерванията се съхраняват в ИАОС (РЛ) и РИАОС.

Затруднение в изпълнението на графика за 2007 г. имаше РЛ Русе, поради непоправими щети в мобилната станция за емисионен контрол вследствие на тежък пътен инцидент..

ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Физикохимичен мониторинг на повърхностни води

През 2007г. в подсистема са взети общо 1431 броя проби от 325 пункта от 15 Регионални лаборатории към ИАОС с честота от 2 до 12 пъти. **Мрежата от пунктове** и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите № 192/11.05.1998 г, която от 29.11.2007 г. е отменена с заповед № РД – 867 като е въведена нова програма за мониторинг в съответствие с Рамковата директива за водите и чл. 169 и чл.151 от Закона за водите.

Настоящата оценка на изпълнението на програмата по брой на пунктове и по брой на пробонабирания е на база съществуващите в базата данни на ИАОС анализирани показатели. Резултатите от мониторинга на повърхностните води е представен в следващата таблица .

Изпълнение на програмата за мониторинг на качество на повърхностните води

РЛ	Изпълнени, брой		Измерени показатели	Брой анализи
	Пунктове	Пробонабирания		
Благоевград	24	114	37	2732
Бургас	42	118	65	3193
Варна	35	108	46	2079
Велико Търново	19	93	26	2457
Враца	12	86	37	1363
Монтана	17	145	38	2205
Пазарджик	18	75	43	1166
Плевен	16	104	54	3213
Пловдив	13	36	30	470
Русе	12	89	33	1708
Смолян	14	41	40	1248
София	41	199	43	4230
Стара Загора	28	84	49	1302
Хасково	23	87	75	1645
Шумен	11	52	36	1368
ОБЩО	325	1431	44	30379

През 2007 г. са обследвани и допълнително нови пунктове преди подписването на новата заповед, които не са включени в справката поради невъвеждането им в базата данни на ИАОС.

Изпълнение на програмата за хидробиологичен мониторинг на повърхностни течащи води (ХБМ)

Хидробиологичния мониторинг се извършва от 6 базови РЛ и ИАОС за цяла България.

Изпълнението на програмата за хидробиологичен мониторинг на повърхностни течащи води е дадено в следващата таблица.

РЛ	план		отчет			
	бр.пунктове	бр.проби	бр.пунктове	бр.проби	% пунктове	% проби
Пловдив	148	168	148	168	100	100
Смолян	87	94	87	75	100	80
В.Търново	60	88	54	88	90	100
Ст.Загора	140	162	117	139	84	86
София	112	173	80	71	71	41
Бургас	75	83	75	80	100	96
Монтана	61	99	60	93	98	94

През 2007г. са планирани за обследване 683 пункта. Като цяло регионалните лаборатории са покрили 90% от планираните пунктовете и са събрали и анализирали 80% от планираните проби. За поредна година най-сериозно е изоставането в ЦЛ-София, която обслужва голям район – част от Дунавски район, част от Източноромански район и целия Западноромански район, при което се губи много време за обхождане на пунктовете. В сравнение с 2006г. РЛ-Бургас има много висок процент на изпълнение на предвидената програма, тъй като тя беше оптимизирана, но капацитета на лабораторията все още е много ограничен - един хидробиолог обслужва мониторинга на повърхностните води на цялата Черноморска бесейнова дирекция.

Изпълнение на програмата за хидрометричен мониторинг на повърхностни води

Хидрометричния мониторинг на повърхностни води се изпълнява от ИАОС-РЛ и НИМХ при БАН. Данни за водни количества за 120 пункта за пробонабиране се предоставят от НИМХ, а останалите се хидрометрират от ИАОС-РЛ. През периода януари-декември от РЛ са проведени 208 измервания на 51 пункта за пробонабиране. Намаления брой на проведените измервания за част от РЛ се дължи на редица обективни причини - лоши атмосферни условия, повредени мостове, пунктове не позволяващи провеждането на хидрометрични измервания. Увеличения брой на пунктовете за част от РЛ се дължи на допълнително избиране и уточняване съвместно с БД на подходящи за измерване пунктове. Резултатите от проведения хидрометричен мониторинг са представени в следващата таблица.

БРОЙ НА ПУНКТОВЕТЕ И ИЗМЕРВАНИЯТА ПО ПОДСИСТЕМА КОНТРОЛ И ОПАЗВАНЕ ЧИСТОТАТА НА ВОДИТЕ през 2007 г.

РЛ	планирани		отчетени	
	пунктове	измервания	пунктове	измервания
Благоевград	2	12	1	5
Бургас	19	94	20	95
Варна	3	14	1	5
В.Търново	3	14	2	6
Враца	2	10	2	10
Монтана	5	28	6	22
Пазарджик	5	22	5	10
Плевен	1	6	1	10

Пловдив	1	4	1	1
Смолян	3	22	2	15
София	3	16	4	13
Ст.Загора	4	18	2	2
Хасково	3	12	2	4
Шумен	5	20	2	10
ОБЩО	59	292	51	208

ЕМИСИОНЕН КОНТРОЛ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Контролно информационната система е изградена и функционира на основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, Глава пета от Наредба № 5 /23.04.2007год. за мониторинг на водите. Организирането на дейността е регламентирана в Заповед № 484 /14.05.2004 год.,изменена и допълнена в Заповед №279/09.05.2006год. на Министъра на околната среда и водите.

Съгласно Наредба № 5 /23.04.2007год., на задължителен контрол подлежат всички обекти, формиращи отпадъчни води,които заустват в повърхностни води и които подлежат на разрешителен режим по Закона за водите,както и тези за които се изисква издаване на комплексно разрешително по реда на закона за опазване на околната среда.

Броят на обектите по утвърдения списък за 2007 год. е 434. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно/през I и III тримесечие/ за всяко заустване от даден обект,като за селищните канализации без пречиствателни станции пробовземанията за всяко заустване се извършват един път през годината.

Информацията постъпва в ИАОС на хартиен и електронен носител. Разработеният софтуер позволява генериране на справки по водни количества и замърсяващи вещества на регионално и национално ниво.

Обща справка за информацията, получена в ИАОС за 2007 г. в изпълнение на Заповед № 484 /14.05.2004 год. на Министъра на околната среда и водите е представена в следващата таблица:

ИАОС(РЛ)/РИОСВ	Емисионни измервания (брой взети проби)		Брой параметри за изпитване	
	планирани	отчетени	планирани	отчетени
Благоевград	47	42	15-17	15-17
Бургас	91	86	15-20	15-20
Варна	94	92	15-20	15-20
Велико Търново	73	78	14-21	14-21
Враца	55	47	13-21	13-21
Монтана	30	28	18-23	18-23
Пазарджик	81	43	15-18	15-18
Плевен	43	35	14-21	14-21
Пловдив	64	56	14-21	14-21
Русе	69	76	15-18	15-18
Смолян	42	35	15-21	15-21
София	188	129	14-18	14-18
Стара Загора	73	76	14-19	14-19
Хасково	73	97	14-18	14-18

Шумен	90	87	15-21	15-21
ОБЩО	1113	1007	15-21	15-20

ПОДЗЕМНИ ВОДИ

През 2007 г. мониторинга на подземните води е проведен по програма за мониторинг на химичното състояние на подземните води, приета със **Заповед № РД-593/04.08.2006** г. на Министъра на околната среда и водите. Пробонабрани са 281 пункта, от които са взети 702 проби. Анализите са извършени по I^{ва} група - физико-химични показатели и II^{ва} група - тежки метали, специфични органични замърсители – трихлоретилен, тетрахлоретилен и пестициди. В списъка с показателите от I^{ва} група- физико-химични показатели не са включени фосфати и поради тази причина голяма част от лабораториите не са ги анализирали. Честотата на пробонабирането е определена на 1-път, 2-пъти и 4-пъти годишно.

В края на 2007г. със **Заповед №РД-867/29.11.2007г.** беше утвърдена нова мониторингова мрежа, в която програмите за мониторинг са разработени в съответствие с изискванията на Рамковата директива за водите- включени са програми за контролен, оперативен и количествен мониторинг на подземните води. С оглед да не се забави събирането и анализирането на информацията от мониторинга, необходима по предстоящите докладвания на Р. България пред ЕС, през второто полугодие на 2007г. по заявка на БД са пробонабирани част от пунктовете включени в новата мрежа (утвърдена в края на 2007г.), а част от пунктовете от старата мрежа са отпаднали. С това се обясняват различията за някои лаборатории в планираните и действително пробовзети пунктове.

Данните за броя на пунктовете и броя на анализирани проби по Регионални лаборатории и действително пробонабрани пунктове и действително взети проби към планираните по НСМОС за 2007 г. са представени в следващата таблица:

ИАОС (РЛ)	Действително изследвани		Брой по НСМОС Заповед № РД-593/04.08.2006г.	
	пунктове	проби	пунктове	проби
Благоевград	23	54	44	126
Бургас	20	53	33	99
Варна	21	47	31	108
Враца	11	31	11	33
В.Търново	6	11	7	17
Монтана	17	39	16	39
Пловдив	37	73	41	143
Плевен	9	31	12	40
Пазарджик	14	23	26	51
Русе	9	26	9	27
Ст. Загора	33	93	41	80
Смолян	6	12	32	47
София	33	92	56	137
Хасково	25	64	37	71
Шумен	17	53	21	49
ОБЩО	281	702	417	1067

Регистрираните проблеми могат да се обобщят, както следва:

- **РЛ Благоевград** – през 2007г. са пробонабирани 23 пункта, от които 6 пункта са от старата Заповед № РД-593/04.08.2006 г. , а останалите 17 са пунктове от старата заповед включени в новата мониторингова мрежа, която беше утвърдена със Заповед № РД-867/29.11.2007г. Извършени са анализи на специфични органични замърсители на 24 пункта, но т.к. в d-base базата данни липсват тези показатели, информацията от протоколите ни е предоставена в екселски таблици и предстои въвеждането ѝ в ORACLE- база данни.

- **РЛ Бургас** – работено е по старата заповед. Пунктовете, за които е необходимо прочерпване не са пробовзети. Дренаж 1,2-Каваците-6780001 не е пробовзет- сух, уведомени сме. За 8 пункта липсва информация в базата данни за специфични органични замърсители.

- **РЛ Варна** – в програмата за мониторинг утвърдена със Заповед № РД-593/04.08.2006г. са включени 12 бр. пунктове с прочерпване, от които 10 не са пробовзети. Пунктовете: Б-2х, х-л „ Берлин”-к.к-с „ Златни пясъци”- 1013501, извор „ Булканите”- с. Овчага-3982901, ш.к.6- с. Долина- 2195701, ККИ 148-с. Абрит- 0003101 и извор „ Кузлука”- 5547001-с. Партизани не са пробовземани за четвърто тримесечие. Липсва информация за анализирани пестициди. Липсва информация за окислително – редукиционен потенциал, а фосфати не са анализирани, т.к. не са включени в списъка с показателите.

- **РЛ ВеликоТърново** – пункта при с. Раданово- 6127901- трудно достъпен – 1 км от асфалтовия път, поради тази причина е пробовзет само веднъж- за трето тримесечие. За четвърто тримесечие мониторинга не е проведен- информирани сме по телефона (поради заболяване на шофьора не са обходени пунктовете и не са взети пробите). Липсва информация за сулфати. Предстои въвеждането на информацията от анализа на специфични органични замърсители в базата данни Фосфати не са анализирани- не са включени в списъка с показателите.

- **РЛ Враца** - програмата е изпълнена. Предстои въвеждането на информацията от анализа на специфични органични замърсители в базата данни. Фосфати не са анализирани- не са включени в списъка с показателите.

- **РЛ Монтана** – програмата е изпълнена. Извършени са анализи на специфични органични замърсители, но т.к. в d-base базата данни липсват тези показатели, информацията от протоколите ни е предоставена в екселски таблици и предстои въвеждането ѝ в ORACLE- база данни. Фосфати не са анализирани- не са включени в списъка с показателите.

- **РЛ Пазарджик** – за първото тримесечие на 2007г. е работено по Заповед № РД-593/04.08.2006г- програмата е изпълнена, пункта при с. Сърница-7064801 – е недостъпен. За второто, третото и четвърто тримесечие на 2007г. по заявка на БД Източнобеломорски район е работено по новата мрежа. За част от пунктовете (нови пунктове) не е въведена информацията в базата данни поради липса на нови кодове. Вече има изготвено съответствие на нов пункт-нов код и предстои въвеждането на информацията в базата данни. Пунктовете –тр.кл. –гр. Велинград-1045003, тр.кл. – Оборище- 5310301 и извор- Фотиново-7616202 по програма трябва да се пробонабират 4 пъти годишно , а в базата данни има информация само за едно пробовземане.

- **РЛ Плевен** – Работено е по старата мрежа- два пункта са с прочерпване и не са пробовзети- сондаж –В8518- с.Муселиево-4941501 и сондаж-В8521- с. Малчика-4684101-нямат помпа; за тр.кладенец , с. Дъбован-2430802-от няколко години селото няма ПС и се водоснабдява с вода от с. Брест - пункта не се пробовзема . Фосфати не са

анализирани. Липсва информация за анализирани пестициди за пунктове : тр. Кл. –гр. Белене-0336601, сондаж- гр. Никопол-5172301, кладенец- гр. Д. Митрополия-2221501 и тр. Кл.- гр. Левски-4323601- проблеми с газ-хроматографа и пробите се анализират в РЛ- Пловдив, което забавя въвеждането на резултатите в базата данни.

- **РЛ Пловдив** –за първото тримесечие на 2007г. е работено по старата мрежа и програмата е изпълнена. И тук фосфати не са анализирани. За второ, трето и четвърто тримесечие е работено по новата Заповед, като са пробовзети всички пунктове с определената по програма честота и са анализирани съответните показатели заложиени по контролен и оперативен мониторинг.

- **РЛ Русе** –програмата е изпълнена;

- **РЛ Смолян** – По заявка на БД – Пловдив е работено по нова програма, като една голяма част от пунктовете от старата програма са отпаднали, в това число Аландере, с. Селча, извор Настан, гр. Девин, извор с. Чавдар и извор с. Барутин. Шахтов кладенец, гр. Доспат-2302501- недостъпен, уведомени сме.

- **РЛ София** и централната лаборатория на ИАОС - работено е по Заповед№РД-593/04.08.2006г- липсва информация за първо тримесечие на 2007г. за :

-шахтов кладенец -гр. Бобошево -0453201,

-шахтов кладенец, с. Гирчевци-1491702,

-ТК-гр. Кочериново-3911603,

-КЕИ-с. Слатино-6725201

Отпаднали са част от пунктовете, които бяха недостъпни, други са останали за провеждане на количествен мониторинг от БД и НИМХ, съгласно новите програми утвърдени със Заповед№РД-867/29.11.2007г . За останалите пунктове от старата мрежа програмата е изпълнена. Предстои въвеждането на информацията от анализа на специфични органични замърсители – трихлоретилен, тетрахлоретилен и пестициди.

- **РЛ Стара Загора** – програмата е изпълнена. 12 пункта са отпаднали и са пробовзети всички останали пунктове, които са от старата мониторингова мрежа и са включени в новата, като е спазена съответната честота на пробовземане и показателите за анализирание по нова програма. За част от пунктовете (нови пунктове) не е въведена информацията в базата данни поради липса на нови кодове. Вече има изготвено съответствие на нов пункт-нов код и предстои въвеждането на информацията в базата данни. Поради тази причина е забавено и въвеждането на информацията от анализа на специфични органични замърсители.

- **РЛ Хасково** – за първото тримесечие програмата е изпълнена. За второто, третото и четвъртото тримесечие по заявка на БД –Източнобеломорски район е работено по новата програма- пробовзети са всички пунктове от старата мрежа, които са включени в новата, като е спазена съответната честота на пробовземане и са анализирани съответните показатели заложиени по контролен и оперативен мониторинг.

- **РЛ Шумен**- За първото тримесечие липсва показател окислително – редукиционен потенциал. Показателите са съгласувани с БДЧР – Варна и в тях той не фигурира. Пунктовете с прочерпване- сондаж 876, с. Кълново-4084001 и сондаж1465, с. Марково-4731901 не са пробовзети- РЛ – Шумен не разполага с необходимата пробовземна апаратура. За всички останали пунктове програмата е изпълнена.

МОНИТОРИНГ НА ЗЕМНИТЕ НЕДРА, ЗЕМИ И ПОЧВИ

Опазване на земните недра

Информацията за състоянието на земните недра се събира посредством информационни карти /въпросник/. Попълнените информационни карти от

концесионерите се събират от РИОСВ и се изпращат до 15 май 2007г. в ИАОС за обработка.

Всички РИОСВ с изключение на РИОСВ София са събрали и изпратили в ИАОС информационните карти в срок.

ИАОС (отдел „МЗБРЗТ“) самостоятелно събра информация за обектите на територията на РИОСВ София.

РИОСВ	Брой Предприятия
Благоевград	9
Бургас	19
Варна	20
В. Търново	6
Враца	8
Монтана	11
Пазарджик	15
Плевен	13
Пловдив	2
Русе	12
Смолян	10
София	4
Ст. Загора	27
Хасково	15
Шумен	13
Общо	184

Събрана е информация за 184 обекта, включващи 282 находища и 230 депа. Информацията е обработена.

Проблеми: РИОСВ София не са представили информация. Вече 4- та година отказват съдействие. ИАОС е информирана за причините с писмо №12-00-1389/21.03.2007г.

Земни и почви

Мониторинг I ниво

Съгласно утвърдената програма за мониторинг- I ниво през 2007г., контрол качество на почвите се извърши чрез пробовземане и анализиране на почвени проби от 121 пункта (при заложили 122 – от един пункт не са взети проби поради недостъпност).

Пробовземането следваше да се извърши до 30.10.2007г., а протоколите от анализите и отчет за дейността- до 28.2.2008г.

Разпределението на планираните дейности е представено в таблицата по- долу.

РЛ		BLG	BGS	VAR	VTR	VRC	MON	PAZ	PVN	PDV	RSE	SML	IAOS	SZR	HKV	SHU	общо
кампания за пробонабиране	брой пунктове	5	11	10	8	4	10	7	9	5	7	5	13	12	7	9	122
	брой проби	30	66	60	48	24	60	42	54	30	42	30	78	72	42	54	732
анализиране на почвените проби	сушене, смилане и квартоване																0
	екстракция по ISO 11466	30	66	60	48	24	60	42	54	30	42	30	78	72	42	54	732
	определяне на рН	30	66	60	48	24	60	42	54	30	42	30	78	72	42	54	732
	определяне на орг. въглерод	30	66	60	48	24	60	42	54	30	42	30	78	72	42	54	732
	определяне на общ въглерод				32		40			20	28		52	48			220
	определяне на фосфор	30	66	60	48	24	60	42	54	30	42	30	78	72	42	54	732
	определяне на общ азот	30	66	60	48	24	60	42	54	30	42	30	78	72	42	54	732
	определяне на нитратен азот												78				78
	определяне на тежки метали		396	360	288		360		324	180	252		468	432	252		3312
	определяне на арсен		66	60	48		60		54	30			78	72	42		510
	определяне на живак		33	30			30						39	36			168
	определяне на относителна плътност	5				4		7	9			5	39			9	78
	определяне на пестициди		11							5			13				29
	определяне на PCB 6		11							5			13				29
	определяне на PAH 16		11							5			13				29
анализиране на почвени проби от друга РЛ	сушене, смилане и квартоване																0
	екстракция по ISO 11466																0
	определяне на рН																0
	определяне на орг. въглерод																0
	определяне на общ въглерод				36		16			48	80		60	28			268
	определяне на фосфор																0
	определяне на общ азот																0
	определяне на нитратен азот																0
	определяне на тежки метали			324			144			252			180	180			1080
	определяне на арсен			54			24			42			72	30			222
	определяне на живак		72	27			12						15	72			198
	определяне на относителна плътност																0
	определяне на пестициди		31						24	34			28				117
	определяне на PCB 6		31						24	34			28				117
	определяне на PAH 16		31						24	34			28				117
		155	1023	1155	644	124	986	217	729	839	570	155	1594	1048	714	279	10232

Пробонабирането е извършено в три проби и в две дълбочини (т.е. по 6 проби от пункт).

До края на м. април са получени протоколите от всички РЛ с изключение на резултатите от РЛ Благоевград, В.Търново, Плевен, Пазарджик и Смолян. До момента не са извършени всички изпитвания на пробите за органични замърсители от РЛ Бургас и Пловдив.

Данните са в процес на обработка.

РЛ	Вземане на почвени проби		Анализ на почвени проби			
	планирани	извършени	планирани		извършени	
			Брой проби	Брой показатели	Брой проби	Брой показатели
Благоевград	30	30	155	5	45	2
Бургас	66	66	1023	42	1002	43
Варна	60	60	1155	12	1155	12
Велико Търново	48	48	644	12	688	12
Враца	24	24	124	5	108	5
Монтана	60	60	986	13	1010	13
Пазарджик	42	36	217	5	162	5
Плевен	54	54	729	42	648	13
Пловдив	30	30	839	42	727	42
Русе	42	42	570	11	558	11
Смолян	30	30	155	5	155	5
ИАОС	78	76	1594	55	1607	55
Стара Загора	72	72	1048	13	1048	13
Хасково	42	42	714	11	735	11
Шумен	54	54	279	5	279	5

Вкисляване на почвите

Съгласно програмата за мониторинг, пробовземането се извърши от РЛ през есента (м. септември) от 26 пункта в 8 точки/ 2 дълбочини. Анализите се извършват от РЛ, като протоколите се представят в ИАОС за обработка до 30 ноември 2007г.

Всички планирани дейности са извършени в срок. Данните са в процес на обработка.

РЛ	Брой пунктове	Брой анализи
Благоевград	Сатовча Първомай	16
Бургас	Кипилово Приморско Подвис	24
В. Търново	Душево Млечево	16

Враца	Главаци	8
Монтана	Бойница Д. Йосифово	16
Пазарджик	Панагюрище Велинград	16
Плевен	Велчово	8
Пловдив	Борец Тополово Отец Кирилово Ръжево Конаре	32
Смолян	Борино Борино Рожен	24
ИАОС	Ботевград Новачене Дупница	24
Ст. Загора	Сборище Тъжа	16
Хасково	Глухар	8
Общо:	26	208

Засоляване на почвата

Съгласно програмата за мониторинг, пробовземането се извърши от РЛ **два пъти** годишно (м. април и м. септември 2007). При пунктовете за засоляване почвените проби се вземат от 4 точки по 3 дълбочини- 0-20, 20-40 и 40-60 см. Анализите се извършват от РЛ, като протоколите се представят в ИАОС за обработка до 30 ноември 2007г.

Всички планирани дейности са извършени в срок. Данните са в процес на обработка.

Списък на пунктовете

РИОСВ	Брой пунктове	Брой проби за анализ/ 8 показателя
Бургас	Рудник Каменар	48+4 водни проби
Варна	Житница	24+2 водни проби
Плевен	Брест Дъбован Загражден	72+6 водни проби
Пловдив	Ясно поле Пловдив Белозем	72+6 водни проби
Русе	Новград	24+2 водни проби
Ст. Загора	Кермен Стралджа	48+4 водни проби
Общо:	12	288+24 водни проби

Складове за пестициди

Ежегодно РИОСВ извършва инвентаризация на складовете за залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита. Допълнително през 2007г. е извършено вземане на проби в близост до складове в особено лошо състояние – общо 12 склада по 2 смесени проби: по 4 склада в области Перник, Враца и Пазарджик. Пробите са внесени за анализ в РЛ Плевен.

Ерозия на почвата

Мониторингът на водната и ветрова ерозия се извършва чрез математичен модел за оценка и прогноза на процесите.

През 2007г. е извършена оценка на актуалната водопопощна ерозия (на база данни за земеползване), докато за потенциалната- не беше възможно поради не сключен договор с НИХМ за предоставяне на данни за интензивност на валежите.

БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Програма за екологичен мониторинг в 3^{-те} Национални парка

Съласно утвърдените графици за мониторинг на абиотични компоненти в 3-те Национални парка, за 2007 г. е извършено пробонабиране от всички пунктове (53 за води и 3 допълнителни за почви) и е направен анализ на всички проби (90 водни и 3 почвени). Всички протоколи, както и докладите от мониторинга на биологичните обекти са изпратени в ИАОС.

Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР)

Издадена е **Заповед №РД-270/04.04.2007 г.** на Министъра на околната среда и водите за утвърждаване на схемите и обектите за мониторинг на биологичното разнообразие в съответствие с Чл.6 и Чл.7 от *„Наредба №2 за условията и реда за създаването и функционирането на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие”*.

Извършено е **проучване на капацитета** на РИОСВ, ДНП и ДПП за стартиране на мониторингови дейности в рамките на НСМБР в изпълнение на *„Наредба №2 за условията и реда за създаването и функционирането на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие”*. Възложено е на всички РИОСВ, ДНП и ДПП да изготвят пилотни графици за изпълнение на мониторингови дейности от НСМБР през 2007 г., в съответствие с наличния капацитет, както и проекто-бюджети за изпълнение на мониторингови дейности от НСМБР през 2008 г.

Всички РИОСВ, ДНП и ДПП, които имат капацитет за стартиране на мониторингови дейност, са изпратили попълнени **графици за 2007 г.** в ИАОС, както и **проекто-бюджети за 2008 г.**

На базата на получените проекто-бюджети е изготвен, съгласно изискваната форма за планиране на разходите, **обобщен проекто-бюджет за НСМБР за 2008 г.** Изпратено е писмо до началника на НУГ с молба за включване към бюджета на НУГ на необходимите за ДПП средства за изпълнение на мониторингови дейности към НСМБР.

В края на 2007 г., в изпълнение на пилотните графици, са получени първите мониторингови данни **съгласно изискваната в НСМБР форма – попълнени полеви формуляри**, както следва:

РИОСВ Стара Загора - 2 формуляра (лалугер)

РИОСВ Монтана - 6 формуляра (мъхове)

РИОСВ Смолян - 12 формуляра (мечка, дива коза)

РИОСВ Враца - 1 формуляр (прилепи)

ДНП Рила – 352 формуляра (вълк, мечка, дива коза, благороден елен)

ДНП Пирин - 14 формуляра (вълк, мечка, дива коза)

ДНП Централен Балкан – 123 формуляра (вълк, мечка, дива коза, благороден елен, лалугер, гъби)

ДПП Българка - 2 формуляра (мечка)

ДПП Персина- 1 формуляр (дунавски гребенест тритон)

ДПП Витоша – 13 формуляра (мечка, дива коза, мъхове)

ДПП Сините камъни – 3 формуляра (вълк)

Проведено е **полево обучение** за прилагане на една от утвърдените от Министъра на ОСВ методики за мониторинг в рамките на НСМБР – методика за мониторинг на прилепите. Обучени бяха 9 експерта от от 5 РИОСВ – Враца, Монтана, Плевен, Русе и Велико Търново, както и един експерт от ПП Врачански Балкан

Разработеният софтуерен продукт **BIOMON** за събиране и обработка на данни от НСМБР е предоставен на РИОСВ, НП и ПП, като е извършено обучение за прилагането му.

Изпратен е доклад до Министъра на ОСВ за утвърждаване на изготвения проект на ***“Инструкция за условията и редът за внасяне на предложения за изменение и/или допълнение на утвърдения списък на основните обекти и схеми от Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие”***.

Изготвен е **експертен доклад за висшите растения** като обекти от НСМБР, включващ списък на видовете, места за мониторинг и методика за мониторинг, съгласно договор сключен между ИАОС и Институт по ботаника – БАН.

Подготвени са задания за **3 нови научно-приложни разработки**. Формата за планиране на разходите е подадена в определения срок.

За пилотно стартиране на конкретни мониторингови дейности в рамките на НСМБР, още през 2005 г. са подготвени и одобрени за финансиране от ПУДООС 4 теми (конкурсни задачи). За тях до края на 2007 г. не са отпуснати съответните финансови средства и изпълнението на дейностите по тези теми не е започнало.

ГОРСКИ ЕКОСИСТЕМИ

Широкомащабен мониторинг на горските екосистеми - (Гори I^{po} ниво)

Изпълнението на програмата за широкомащабен мониторинг на горските екосистеми се реализира чрез ежегодно възлагане като конкурсна задача, която се

финансира по равно от МОСВ и ДАГ. Изпълнители на програмата са Лесотехническият университет и Института за гората към БАН. И тази година задачата бе финансирана и изпълнена в срок. Бяха докладвани данните, съгласно международните ангажменти на Р. България към МКП "Гори" - I^{во} ниво. Спазени са сроковете и изискванията за изпращането на справките и писмения доклад за състоянието на горските екосистеми през 2007 г. Годишният отчет за изпълнението на задачата е представен, съгласно предвидения в договора срок.

Интензивен мониторинг на горските екосистеми - (Гори II^{по} ниво)

През 2007г. мониторинговата програма включва анализ и оценка на всички задължителни и някои от оптималните показатели, съгласно ръководството на МКП "Гори – II^{по} ниво".

Организирането на дейностите в трите стационара „Витиня“, „Старо Оряхово“ и „Юндола“ се извършва в съответствие с изискванията на МКП "Гори – II^{по} ниво" по предварително утвърдени програми и графици, съгласно периодиката определена в Методичното ръководство на МКП „Гори“. Обслужването на стационарите "Витиня" и "Юндола" се извършва изцяло от Главна Дирекция ЛАД на ИАОС, а на това в "Старо Оряхово" - от РЛ Варна.

Изпълнението на част от дейностите на мониторинговата програма за интензивен мониторинг на ГЕС ежегодно се възлага като обществена поръчка на колектив от Лесотехническият университет.

Съгласно мониторинговата програма за 2007 г., са предвидени дейности свързани с извършване на визуална оценка на короните и фитопатологично обследване на пробните дървета, пробонабиране и анализ на атмосферни отлагания и стъблен отток⁵, пробонабиране и анализ на растителни проби от листа/иглолиста, индикаторни видове и дървесен опад, фитоценотични наблюдения и анализи, снемане на данни от Автоматичните станции за КАВ и метеопараметрите и обработка и анализ на получените резултати.

За отчетния период са обработени всички протоколи от извършените пробонабирания за атмосферни отлагания и стъблен отток, получени от ГД ЛАД на ИАОС и РЛ Варна.

Констатираны са следните проблеми:

- През първото тримесечие, поради повреда на пламъчния фотометър, не бяха анализирани показателите калий и магнезий;
- Поради все още неотстранена повреда на смукателните маркучи на лизиметрите, няма възможност за пробонабиране и анализ на лизиметрични води.

Предприети мерки:

Анализите на 2-та задължителни показатели – калий и магнезий, се извършват от РЛ „Пловдив“.

Изготвен е доклад до Директора на ИАОС и беше представена оферта за изработване на смукателни помпи за лизиметрични води.

⁵ Поради неизправност на инсталациите за лизиметрични води не са извършвани дейности по пробонабиране и анализ по този показател.

Разликата в броя на взетите проби и броя на анализите се дължи на специфичните изисквания за пробонабиране и анализ на атмосферните отлагания. Пробонабирането се извършва от предварително определен брой колектори, съгласно изискванията на МКП "Гори", докато за анализите на показателите се работят смесени проби от основното, допълнителното насаждение, пробите на открито и стъбления отток.

От друга страна разликата в предвидените за анализ и действително анализирани се дължи на липсата на валежи.

Измерването на показателите от АС за качество на атмосферния въздух и метеопараметрите се извършва на всеки 1 час. Получените данни към настоящия момент са обработени.

Констатирани са следните проблеми:

- Анализаторите за измерване количеството на валежите и на трите стационара все още не отчитат паднали валежи;
- Сензорите за слънчева радиация не са калибрирани и отчитат невалидни стойности;
- Анализаторите за серния диоксид и азотните оксиди на стационарите «Юндола» и «Старо Оряхово» дават чести повреди и се губи голям процент данни.
- Проблеми с процентите валидни данни са констатирани и на трите стационара:

-на стационар Витиня са установени ниски проценти на валидните данни за показателите: влажност на атмосферния въздух, слънчева радиация, валежи и скорост на вятъра;

-на стационар Старо оряхово – ниски проценти валидни данни са установени за NO-87%, NOx – 53%, слънчева радиация, валежи, а от средата декември липсват данни за посока и скорост на вятъра. Независимо от задоволителния процент валидни данни по показателя влажност на атмосферния въздух регистрираните стойности са под съмнение;

-на стациона Юндола – по технически причини данни за периода от средата на м. юли до края на м. август липсват по всички показатели. От средата на м. ноември всички сензори за отчитане на метеопараметрите са дали проблеми при отчитането, като липсват данни за температура на въздуха, атмосферна влажност, посока и скорост на вятъра.

Предприети мерки:

Своевременно са уведомени фирмите за сервизно обслужване на стационарите.

Планирани и анализирани проби през 2007 г.

**Интензивен мониторинг на горски екосистеми
(Гори II-ро ниво)**

Качество на атмосферния въздух и метеопараметри

	Планирани	Анализирани
Брой автоматични станции	3	3
Брой измервания	26280	26280
Брой отчитани параметри	10	10

Водни проби

/Атмосферни отлагания и лизиметрични води/

	Планирани	Взети	Анализи
Брой проби от атмосферни отлагания	384	421 (ГД"ЛАД" - ИАОС) 135 (РЛ"Варна")	1862 (ГД"ЛАД" - ИАОС) 564 (РЛ"Варна")
Брой проби от стъблен отток	16	25	108
Брой проби от лизиметрични води	96	0	0
Брой параметри за анализ на проби от атм. отлагания, ст. отток и лизим. води	15+8*	15+8*	13

Растителни проби

Брой проби от дървесни и индикаторни тревни видове	38	38	Предстои
Брой проби от дървесен опад	15	15	Предстои

* Броят на анализираните показатели варира през годината, поради невъзможността за анализиране на пълния набор показатели по технически причини или недостатъчни количества водни проби

РАДИОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ

В таблицата е представена обобщена справка за изпълнението на Програмата за радиологичен мониторинг и контрол на потенциални замърсители в системата на МОСВ, на база получени отчети за анализирани проби през 2007 г.

ЛАБОРАТОРИЯ ЗА РАДИАЦИОННИ ИЗМЕРВАНИЯ	ПОЧВИ (БР. ПУНКТОВЕ)						ВОДИ И ДЪННИ УТАЙКИ (БР. ПУНКТОВЕ)								ПОТЕНЦИАЛНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ (БРОЙ)					
	НСМОС			анализирани			НСМОС				анализирани				НСМОС			анализирани		
	1	2	4	1	2	4	1	2	4	12	1	2	4	12	1	2	4	1	2	4
периодичност в годината																				
Бургас	44	-	-	44	-	-	10	-	-	-	10	-	-	-	15	-	1	15	-	1
Варна	63	-	-	63	-	-	10	2	-	-	5	2	-	-	5	-	-	2	-	-
Враца	7	-	13	7	-	13	3	4	-	9	3	4	-	9	-	-	1	-	-	1
Монтана	42	-	13	42	-	13	9	2	-	-	9	2	-	-	7	1	1	5	1	1
Пловдив	57	-	-	52	-	-	24	-	-	-	24	-	-	-	27	-	-	25	-	-
Плевен	77	-	-	76	-	-	11	9	-	-	11	9	-	-	4	-	-	4	-	-
Ст.Загора	53	-	-	53	-	-	12	-	-	-	12	-	-	-	49	-	-	49	-	-
София	58	-	-	58	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-	22	-	-	22	-	-

Изпълнение на мрежата за мониторинг:

Лаборатория за радиационни измервания - Бургас

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена.

През годината са анализирани и 6 аерозолни проби за установяване на атмосферната радиоактивност. Пробите са взети с преносима апаратура, поради това, че не е възстановена автоматичната станция за пробонабиране на атмосферен въздух.

Лаборатория за радиационни измервания - Варна

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена с изключение на 3 обекта-потенциални замърсители, които по обективни причини не са опробвани. Анализирани са и 19 аерозолни проби за установяване на атмосферната радиоактивност.

Проблеми:

Системата за екстракция на Cs-137 от морска вода не се използва, поради липса на специалист, радиохимик. В резултат - не се осъществява радиологичен мониторинг на морската вода. Програмата за останалите водни обекти е изпълнена.

Лаборатория за радиационни измервания - Враца

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена, включително и за автоматичното пробонабиране и анализ на аерозолни проби за установяване на атмосферната радиоактивност.

Лабораторията участва успешно в проведената през м. Ноември проверка от Европейската комисия за изпълнение на поетите от страната ни отговорности, свързани с чл. 35 от Договора ЕВРАТОМ.

Лаборатория за радиационни измервания - Монтана

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена, включително и за автоматичното пробонабиране и анализ на аерозолни проби за установяване на атмосферната радиоактивност.

Лаборатория за радиационни измервания - Пловдив

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена.

Лаборатория за радиационни измервания – Плевен

Програмата за радиологичен мониторинг по отношение на пробонабиране е изпълнена. Допълнително е взета аерозолна проба с преносима апаратура за установяване на атмосферната радиоактивност в гр. Плевен.

Всички видове анализи се извършват в лабораторията за радиационни измервания в ИАОС- София.

Проблеми:

Необходимо е да се дооборудва и структурира лабораторията така, че реално да поеме работата по радиологичния мониторинг, с оглед предстоящото възобновяване на дейностите по построяването на АЕЦ “Белене”.

Лаборатория за радиационни измервания - Ст. Загора

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена успешно.

Осъществено е пробовзимане и анализ на аерозоли за определяне на радиоактивни параметри в атмосферен въздух.

Лаборатория за радиационни измервания – ИАОС

Програмата за радиологичен мониторинг е изпълнена.

Лабораторията участва успешно в проведената през м. Ноември проверка от Европейската комисия за изпълнение на поетите от страната ни отговорности, свързани с чл. 35 от Договора ЕВРАТОМ.

Проблеми:

Всички радиохимични анализи на водните проби, с изключение на пробите от територията на Регионална лаборатория-Враца, се поемат от лабораторията в София.

Преустановено е извършването на анализи за определяне съдържанието на общ уран и специфична активност на радий-226 във водни проби, поради неработеща камина в лабораторията.

МОНИТОРИНГ НА ШУМА

Системата за мониторинг на шума включва контрола на авиационен и промишлен шум.

Автоматична система за мониторинг на авиационен шум.

Системата се състои от 6 локални измерителни станции (терминали), разположени на територията на гр. София.

В момента работят нормално само пет от станциите - В-Орландовци, С-Редута, Д-Подуене, Е-Кривина и F-Кримииковци. Данните от тях се получават периодично, чрез модемна връзка и се публикуват в тримесечните бюлетини на ИАОС. На всяко

тримесечие те се актуализират в Националната база данни. Станция А-Летище София е демонтирана поради разширението на пистовата система на Летище София.

През м. декември се проведе търг за сервизно обслужване на Автоматичната система за авиационен шум за 2008 г.

Автоматичната система за мониторинг на авиационен шум функционира, като в момента работят нормално пет от станциите - В-Орландовци, С-Редута, D-Подуене, Е-Кривина и F-Кримиковци.

Необходимо е ежегодно и своевременно сключване на договор за сервизна поддръжка.

Мрежа за мониторинг на промишлен шум.

В края на 2006 г. беше изготвен окончателен списък на промишлените обекти, източници на шум на територията на РИОСВ, след съгласуване с директорите на РИОСВ и началниците на РЛ.

През м. март 2007 г. беше съгласуван от Министъра на околната среда и водите «Годишен график за провеждане на контролни измервания на нивата на шум, излъчван от промишлени обекти през 2007 г.» по предложения от РИОСВ. През м. май 2007 г. беше приета Заповед N РД- 348/21.05.2007 г. за начина на контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

За 2007 г. в ИАОС е постъпила информация за проведените измервания от РЛ и направените проверки от РИОСВ, както следва:

РИОСВ/РЛ	Брой проведени измервания
Благоевград	5
Бургас	24
Варна	38
В. Търново	Не е постъпила информация в ИАОС
Враца	12
Монтана	Не е постъпила информация в ИАОС
Пазарджик	Не е постъпила информация в ИАОС
Плевен	Не е постъпила информация в ИАОС
Пловдив	Не е постъпила информация в ИАОС
Русе	Не е постъпила информация в ИАОС
Смолян	15
София	Не е постъпила информация в ИАОС
Ст. Загора	23
Хасково	10
Шумен	Не е постъпила информация в ИАОС

ОТПАДЪЦИ

I. Извършени дейности за изпълнение на ангажиментите на ИАОС по Наредба № 9/28.09.2004 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности

- Изпратени са на РИОСВ подробни указания за актуализация на списъците на депата, на инсталациите/съоръженията за третиране на отпадъците и лицата, докладващи за дейностите по отпадъците.
- Актуализирани са списъците на депата, на инсталациите/съоръженията за третиране на отпадъците и лицата, докладващи за дейностите по отпадъците и са изпратени на РИОСВ.
- Обсъдени и разработени технически задания за представяне в подходящ вид и интегриране на информацията от Регистъра на депата и Регистъра на инсталациите в информационната система (софтуерния продукт) по отпадъци.
- Подготвени и изпратени данните за първото докладване на Република България до Европейската Комисия в изпълнение на Директиви 94/31/ЕС, 75/442/ЕЕС, 86/278/ЕЕС, 1999/31/ЕС.
- През отчетния период в ИАОС е получена въведена на магнитен носител информацията от годишните отчети за:
 - образувани производствени или опасни отпадъци – 9023 броя;
 - за болнични отпадъци – 727 броя;
 - събиране, транспортиране и временно съхраняване на производствени или опасни отпадъци - 1108 броя;
 - събиране, транспортиране и временно съхраняване на битови и/или строителни отпадъци - 193 броя;
 - депониране на отпадъци – 247 броя;
 - оползотворяване и/ или обезвреждане на отпадъци – 265 броя;

II. Дейности, свързани с изпълнение на задължения по други нормативни документи

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки приета с ПМС № 41/26.02.2004. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Актуализирани са списъците на предприятията, задължени да предоставят информация на ИАОС и на малките и средни предприятия.
- На всички предприятия от горепосочените списъци (50 бр.) ИАОС изпрати писма по електронната поща, за напомняне задълженията им за предоставяне на информация на ИАОС. Допълнително са изпратени напомнителни писма до предприятията (30 бр.), неотговорили в определения срок.
- Изпратени са напомнителни писма на организациите по оползотворяване за предоставяне на докладите по чл.38, 39 и 40 от Наредбата.
- През месец февруари беше приключен и изпратен в МОСВ докладът за изпълнение на целите на Република България по оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки през 2005 г.
- Подготвени и изпратени са в началото на месец юни данните за първото докладване на Република България до Европейската Комисия в изпълнение на Директива 94/62/ЕС.

Наредба за реда и начина за оползотворяването на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, приета с ПМС № 339/14.12.2004. Наредбата регламентира изискването за изготвянето на доклад до министъра на околната среда и водите относно употребата на утайки в земеделието въз основа на обобщени данни получени от РИОСВ на магнитен носител. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

С циркулярно писмо на РИОСВ са изпратени таблици за въвеждане на информацията, изискваща се по Наредбата.

Отговори са получени от 15 РИОСВ, като 11 от тях имат ГПСОВ, образуващи неопасни утайки, с капацитет над 300 кг дневно и БПК₅, съответстващо на 5000 еквивалентни жители, а останалите 4 РИОСВ имат ГПСОВ с капацитет под границата.

Изпратени са въпросници на 19 предприятия „Водоснабдяване и канализация”, обслужващи ГПСОВ.

Отговори са получени от 40 градски пречиствателни станции за отпадъчни води.

Изготвен е доклад до министъра на околната среда и водите относно употребата на утайки в земеделието.

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, приета с ПМС № 230/01.11.2005. Наредбата регламентира изискването за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Целта на информационната система е събиране и обработване на информацията, изискваща се от задължените лица, както и изготвянето на доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата. ИАОС изготвя информация за събраните количества отработени масла, начина на оползотворяването им, пуснатите на пазара масла, както и произведените, внесените и изнесените масла. Дейностите, извършени за изпълнение на ангажиментите на ИАОС съгласно Наредбата са:

- Изготвен е списък на лицата по Наредбата, задължени да предоставят информация за събраните количества отработени масла и оползотворяването им и уведомяване за задълженията им за докладване в ИАОС, както и таблици за въвеждане на информацията.
- Изготвен е списък на вносителите и производителите на масла и уведомяване за задълженията им за докладване, както и таблица за въвеждане на информацията.
- Изработени са форми за докладване от НСИ, АМ и Организацията по оползотворяване, а също и за лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.
- Изготвен и съгласуван с Дирекция “Управление на отпадъците” на МОСВ формат на доклада по прилагане на Наредбата.
- Изготвен е доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата през 2006 г.
- Подготвени и изпратени са данните за първото докладване на Република България до Европейската Комисия в изпълнение на Директива 75/439/ ЕЕС.

Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори, приета с ПМС № 144/05.07.2005. Наредбата регламентира изискването за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Целта на информационната система е събиране и обработване на информацията, изискваща се от задължените лица, както и изготвяне на доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата. ИАОС има задължение за изготвяне на информация за количеството на пуснатите на пазара батерии и акумулатори и за количеството на събраните негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) през определени периоди и да осъществява достъп до тях. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Актуализирани са унифицираните формати за предоставяне на периодични справки и е осигурен достъп до тях чрез интернет страницата на ИАОС.
- Изпратено е циркулярно писмо до РИОСВ за предоставяне на списък на лицата с утвърдени програми по чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗУО, изпълняващи задълженията си индивидуално по Наредбата.
- Изпратено е циркулярно писмо до РИОСВ за предоставяне на списък на лицата с издадени разрешения или регистрационни документи за извършване на дейности по събиране, временно съхраняване, транспортиране, предварително третиране, оползотворяване и/ или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори през 2006 г.
- Актуализиран е списъкът на лицата, пускащи на пазара батерии и акумулатори и списъка на операторите на площадки за събиране и временно съхраняване на НУБА и/или на съоръжения за предварително третиране и съоръжения за оползотворяване, задължени да предоставят периодична информация на ИАОС.
- Обобщена е информацията за пуснатите на пазара батерии и акумулатори и за събраните НУБА за четвъртия период на 2006 г., за първия, втория, третия и четвъртия период на 2007 г. , както и обобщена справка за цялата 2006 г. и е осигурен интернет достъп до нея.
- Актуализиран е списъкът на лицата, пускащи на пазара батерии и акумулатори и списъка на операторите на площадки за събиране и временно съхраняване на НУБА и/ или на съоръжения за предварително третиране и съоръжения за оползотворяване, задължени да предоставят периодична информация на ИАОС.
- Изготвен е доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата през 2006 г.

Наредба за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, приета с ПМС № 82/10.04.2006. Наредбата регламентира изискването за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Целта на информационната система е събиране и обработване на информацията, изискваща се от задължените лица, както и изготвяне на доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата. ИАОС има задължение за изготвяне на информация за количеството пуснато на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и за количеството на събраното излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) през определени периоди и да осъществява достъп до тях. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Актуализирани са унифицираните формати за предоставяне на периодични справки по Наредбата и е осигурен достъп до тях чрез интернет страницата на ИАОС.
- Обобщена е информацията за пуснатото на пазара електрическо и електронно оборудване и за събраното ИУЕЕО за първия, втория, третия и четвъртия период на 2007 г., както и обобщена справка за 2006 г. и е осигурен интернет достъп до нея.
- Актуализиран е списъкът на лицата, задължени да предоставят периодична информация на ИАОС.
- Изпратено е циркулярно писмо до РИОСВ за предоставяне на списък на лицата с утвърдени програми по чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗУО, изпълняващи задълженията си индивидуално по Наредбата.

- Изготвен е доклад до Министъра на околната среда и водите относно прилагането на наредбата за изпълнение на целите на Република България по събиране, рециклиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Наредба за изискванията за третирането на отпадъците от моторни превозни средства, приета с ПМС №311/17.11.2004 г. В тази Наредба се посочват мерките, имащи за цел намаляване генерирането на отпадъци от моторни превозни средства (МПС) и от друга страна стимулиране на повторната употреба, рециклирането и други форми на оползотворяване на ИУМПС. Един от преките ангажименти на ИАОС във връзка с прилагането на Наредбата е въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Във връзка с изпълнението на тези задачи и сроковете и обхвата на докладите, които България е задължена да изпраща до ЕК, през 2007 г. се реализира проект на тема: „*Практическо изпълнение на задълженията за докладване към ЕС съгласно Директива 2000/53/ЕС*”. В рамките на проекта съвместно с холандски експерти се изготви доклад с препоръки за подобряване практиките по управление на отпадъци от МПС в България. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Актуализира се публикуваната в интернет страницата на ИАОС информация за второто и трето тримесечие на 2007 г. относно внесените и изнесени от страната МПС (предоставена от Агенция митници) и събраните за разкомплектоване ИУМПС (предоставяна от операторите на центрове за разкомплектоване и площадки за временно съхранение на ИУМПС);
- С циркулярни писма на РИОСВ са:
 - предоставени списъците на предприятията, които изпълняват и не изпълняват задължения си по чл. 22, ал.2 за изготвяне на тримесечни справки до ИАОС за събраните ИУМПС. Писмата се изготвят във връзка с подпомагането експертите от РИОСВ при осъществяване на текущ и последващ контрол съгласно чл.17, ал.4 от *Правилник за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите*;
 - актуализирани списъците с фирми, притежаващи разрешения за дейности по третиране на ИУМПС, както и разположението на техните площадки.
- Приключено е изпълнението на проект: „*Практическо изпълнение на задълженията за докладване към ЕС съгласно Директива 2000/53/ЕС*”;

Дирекция „Мониторинг на околната среда”